

N°2 JUNI 2021

patos

elle

ETT MAGASIN
OM SMÅTT & STORT
I TROLLHÄTTAN

EN MÅNG-
KULTURELL
GRAVPLATS

JOHAN BOHLIN

Barnbarnet som väckte liv
i Trollhättans glasstradition.

Svenska kyrkan
TROLLHÄTTAN

4

Lokal sommarkänsla

Med anor, grädde och kärnmjök lever glasstraditionen vidare i Trollhättan.

16

Sommarkryss & Sudoku

Rita, kryssa och vinn kaffe och biobiljetter.

8

Stärkt tro för Hannes

Konfirmationen gav större inblick i allt som kyrkan gör.

18

Sista vilan ser olika ut

Mångkulturen formar våra begravningsplatser.

11

Hejdå, MarieLouise!

Organisten tar farväl med Latinamerikanska toner i digital konsert.

20

Skamfyllt experiment

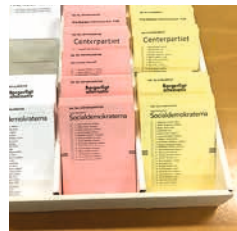
Tandforskningen på Vipeholmsanstalten blir film i Trollhättan.

12

Om du fick resa?

Malaga, Nya Zeeland och Budapest bland världens önskeresmär.

24

Nytt röstningsrekord?

Fem nomineringsgrupper ställer upp i det lokala kyrkovalet den 19 september.

14

Avbild med djup

Ikonen går alltid från mörker till ljus.

26

Viktig telefonjour

Diakonen Minna Hellström söker finsktalande volontärer.

MIX
Pepper från
ansvarfulla källor
FSC® C105095

NU ÄR DET TID ATT GRO.

”DEN BLOMSTERTID NU kommer” är en av Sveriges mest kända och sjungna psalmer. Man kan både känna den pirriga stämningen liksom den lite kvava doften i en fullsatt kyrka. Avslutning, sommartid, ljumma vindar, kluckande vågskvalp, surrande bin och allt det där som förknippas med sommar.

TÄNK ATT VI människor kan drömma oss bort bara på några millisekunder. Att förmågan finns där när vi mår tillräckligt bra och att det kan räcka med bara en mening eller ett doftminne för tankarna att få fart och fara iväg.

”...MED LUST och fågring stor, du nalkas, ljuva sommar...” Det är kanske inte så märkligt att en psalm med en sådan text och därtill ganska lättsjungen melodi fått svensken att smälta. Orden är sinnliga, fulla med hopp och i sin sprödhet nästan lite svulstiga för att inte säga skrävliga. Och mitt i allt detta finns ett ”du”.

DÄR DET FINNS ett ”du” finns alltid ett hopp! När människan upptäcker, ibland frivilligt fast oftare mer tvunget, någon annans behov och drömmar händer något stort i världen. Jag tror det är då vi går från att vara självupptagna individer till att vara människor av kött och blod.

FÖRETT TAG sen frågade någon mig om jag verkligen inte tyckte att mycket i Bibeln var ”hittepå”. Det var en rak fråga och utan att göra samtalet till en diskussion frågade jag tillbaka om personen ber ibland. Det kanske någon tycker är ett fejt sätt att svara på, men det var mitt bästa och ärligaste svar. I bönen blir Gud inte en religionsuppfattning eller ens en tro, utan ”Du, Gud” som ser och vet drömmar och behov.

NU ÄR DET tid. Inte bara för dig och mig utan även alla andra. Att gro, att värmas och känna att livet kommer tillbaka.

ELISABET ÖMAN
Kyrkoherde
Trollhättans pastorat

EN GLASS- HISTORIA I TREDJE GENERATIONEN

Trollhättan är inte bara känt för fallen, Saab, raket- och flygmotorer och Peter LeMarc. Kanske är det rentav glasshistorien som får mångas hjärtan att smälta? Trollhätteglass finns visserligen inte längre, men inspirerad av traditionen fortsätter Johan och Kent Bohlin i sin farfars och pappas fotspår. Och de hoppas förstås på en riktigt varm sommar.

TEXT: ERIK TORSTENSSON FOTO: AMER KAPETANOVIC

4

BOHLINS GLASS FIRAR tioårsjubileum 2022 och vem kunde tro att den då 20-årige Johan Bohlins idé om att återuppliva den klassiska Saabstruten lagom till Fallens dagar 2012, skulle bli början på ett nytt familjeföretag? Ett företag som idag levererar cirka 50 000 liter glass runt om i Västsverige varje år.

– Jag gick en jobbcoachningskurs för att hitta något att göra. Uppdraget var att fundera över att starta ett företag. Det var då jag kom på idén om att sälja Trollhätteglass forna Saabstrut på Fallens dagar. Det blev ett väldigt positivt mottagande, konstaterar Johan, som fick hjälp av Åseglass med tillverkning i Trollhättan.

Den omtalade Saabstruten specialtillverkades 1993 till invigningen av nya Saab 900.

Idag går den under namnet Trollhättestruten, men smaken av mintchoklad finns kvar.

– Vi ser den som lite av en hyllning till Trollhätteglass som under 1940–1970-talet gjorde Sveriges godaste glass, konstaterar Johan.

Hans farfar Thore Bohlin var under många år glassmästare på Trollhätteglass, men jobbade också många år på just Åseglass i lilla dalsländska Åsebro söder om Mellerud. Idag ägs Åseglass av ECAB-koncernen med huvudkontor i Mjölby, men det är vid Åseglass stora glassfabrik i Trollhättan som Bohlins olika glassorter tillverkas.

BOHLINS HUVUDKONTOR LIGGER dock strax utanför stan i lilla Åsaka, hemma hos pappa Kent och mamma Maria. Det är hon som håller koll på bokföringen. Förutom skylten och glassbilen

vittnar samlingen med gamla diskar, skyltar och reklammaterial från Trollhätteglass-epoken om att det här är ett högkvarter för en anrik lokal tradition.

– Vi köpte in samlingen inför Trollhättans Stads 100-årsjubileum 2016 och det var första gången det ställes ut. Den består av mycket roliga grejer med anor ända till 1940-talet när Trollhätteglass grundades av Glass-Oskar, berättar Johan och visar runt tillsammans med pappa Kent.

– Vi fick lägga en rejäl summa för att köpa loss samlingen av tidigare ägaren, men det var det värt, säger Johan, som har VD-rollen i Bohlins Glass, där kärnmjolk och grädde är viktiga ingredienser.

– Det var centrala beståndsdelar även i Trollhätteglass och är en tradition vi tagit med oss. ►

”

VI HAR FORMAT FÖRETAGET
I VÅR TAKT OCH DET KÄNNES
TRYGGT.

Johan och pappa Kent packar glassbilen med omkring 50 000 liter lokalproducerad Bohlins Glass varje år. Trollhättestruten, med anor från Saab-eran, är förstas en lokal storsäljare. Bohlins glass bygger på samma tänk som hos anrika Trollhätteglass, där Kents pappa Thore var glassmästare i många år.

JOHAN HAR GENOM åren försökt ta reda på så mycket han kunnat om sin farfars hantverk och om Trollhätteglass, där Thore var grundaren Oskar Olssons högra hand i många år.

– Tre av Oskars barn lever och har bland annat uppväxtat och lämnat över en kristallvas från Trollhätteglass. Det var väldigt uppskattat.

Logotypen till Bohlins Glass är omsorgsfullt frammejslad och andas även den Trollhätteglass. Det är förstas ett medvetet val. Och det är inte utan stolthet Johan Bohlin ger sig ut på vägarna och levererar allt från den nya cappuccino-smaken från 2020 till de mer

klassiska smakerna. Åtta varianter i 1-litersformat kompletteras med fyra olika strutar.

– Man får prova sig fram med nya smaker och cappuccinon har funkad väldigt bra, säger Johan.

FÖR INTE SÅ länge sedan fanns planer på expansion, som hade inneburit ett stort kliv för familjetrion.

– De skulle inneburit en helt ny fas i våra liv, men vi valde att tacka nej. Vi trivs med att ha det på den här nivån just nu och vi har möjlighet att hoppa in och jobba även med andra saker om det är så, förklarar Johan.

Pappa Kent har bland annat ryckt in och hjälpt till som plåtslagare under den gångna våren, men han har även tidigare lång erfarenhet från livsmedelsbranschen.

– Vi har format företaget i vår takt och det känns tryggt. En period när pappa inte hade jobb så drev han mer, medan jag parallellt jobbade som meka-

niker på Toppfrys i Brålanda. Men nu är det fullt glassfokus för mig, påpekar Johan, som så smått börjat fundera på vilken jubileumsmak som kan bli aktuell när Bohlins Glass firar 10 år 2022.

Samtidigt är man lite varssamma med framtagandet av nya smaker.

– Det är självklart viktigt att följa utvecklingen och trenderna. Men mycket handlar om tradition för vår del. Vi har en väldigt trofast kundgrupp som vill ha kvalitet och många köper helt enkelt ingen annan glass än vår. Salt karamell har blivit väldigt stor, men annars är vaniljen den som säljer bäst, konstaterar Johan.

JOHAN TROR ATT såväl farfar Thore, som dog redan som 59-åring, och framlidne Glass-Oskar skulle vara stolta över Bohlins Glass.

– Farfar kunde verkligen allt om glass och jag har hört att även Oskars släkt tycker det är

roligt att den här traditionen lever vidare i Trollhättan. Vår glass är på många sätt identiskt med hur Trollhätteglass tillverkade sina sorter, men samtidigt har vi förändrat lite. Exempelvis har vi lagt till jordgubbssylt i jordgubbsglassen för att lyxa till det lite.

CORONAPANDEMIN SATTE EN del käppar i hjulet förra sommaren. Alla soliga evenemang och olika sommarjippon är förstås tillfällen då det äts mycket glass.

– Men vi klarade oss ganska bra ändå tack vare att flera större lokala företag supportade och köpte in vår glass. Bland annat Nevs, vilket ju känns speciellt med tanke på hur allt började för oss med Sabb-struten, konstaterar Johan.

Nu hoppas han, pappa Kent och mamma Maria på en lång het sommar.

– Jag kör gärna några extra glassturer om det behövs. Och vi märker att vår marknad sträcker sig lite längre bort från Trollhättan för varje år. ♥

GLASSTADEN TROLLHÄTTAN

Trollhätteglass var en svensk glasstillverkare grundad 1933 i Trollhättan. Företaget startades i liten skala av Oskar Olsson, känd som "Glass-Oskar". Han tillverkade till en början glass för hand, men 1938 startade han en fabrik med sju anställda. 1962 hade verksamheten vuxit till 40 anställda och en omsättning av 14 miljoner kronor. 150 bilar körde ut Trollhätteglass över hela landet. 1959 hade fabriken kapacitet att tillverka 12 000 glasspinnar i timmen.

1963 köptes Trollhätteglass upp av Unilever och vid årsskiftet 1972–1973 fusionerades Trollhätteglass med GB Glace. Trollhätteglass försvann som varumärke 1972, men den klassiska glassen 88:an som lanserades av Trollhätteglass 1964, finns kvar än idag i GB:s sortiment. På gågatan i Trollhättan finns idag en lekplats med en lekkiosk inspirerad av Trollhätteglass.

Åseglass i Trollhättan, där Bohlins Glass tillverkar sin glass, ingår idag i den svenska livsmedelskoncernen ECAB, som bedriver försäljning och produktion inom området djupfrysta livsmedel. Åseglass startade verksamheten 1963 i dalsländska Åsebro och hjälpte även Trollhätteglass med tillverkning. När tillverkningen i Åsebro lades ner startades tillverkningen i Trollhättan. Där tillverkas årligen 7 miljoner liter glass, mest på uppdrag av andra varumärken, vilket gör anläggningen till en av Sveriges största glassproducenter.

Källa: Wikipedia, Ecab

elle

HANNES FICK UPPLEVA EN ANNORLUNDA KONFIRMATION

TEXT: FIA ERIXON / ERIK TORSTENSSON FOTO: AMER KAPETANOVIC

I familjen Erlandsson är konfirmationen en stark tradition. Den 29 maj 2021 var det Hannes tur, men för honom och hans konfirmandkompisar i Götalundens kyrka blev det inte riktigt som det brukar. Hjärtliga heliumballonger bidrog dock till att lyfta stämningen och symboliserade alla anhöriga som fanns med på distans.

I Hannes konfirmandgrupp har man pratat mycket om hur man ska vara, både mot sig själv och andra. – Det har handlat mycket om "den gyllene regeln", men också om hur viktigt det är att ta vara på den tid du har, säger Hannes.

Under 2021 är det sammanlagt drygt 100 konfirmander i Trollhättans pastorat. Det innebär att varannan 15-åring som är medlem i Svenska kyrkan inom pastoratets upptagningsområde, också väljer att konfirmera sig.

KONFIRMATIONEN ÄR EN bekräftelse av dopet. Själva ordet konfirmation kommer från latinets confirmatio som just betyder bekräftelse. Även om det är vanligast att man konfirmeras när man är runt femton så finns det ingen åldersgräns. Du behöver inte heller vara döpt för att vara med, utan kan döpa dig under din konfirmandtid.

VAR FJÄRDE FEMTONÅRING i Sverige konfirmeras och i Hannes Erlandssons familj är det en tradition. Ett vanligt år hade kyrkan varit fylld till bristningsgränsen av alla konfirmanders familjer och släktingar. Precis som dopet är konfirmationen en stor familjehögtid fylld av förväntan och glädje.

– Morfar tyckte det var tråkigt att inte kunna vara med i kyrkan. Han har ju varit med på alla sina barns och barnbarns konfirmationer, säger Hannes och berättar att det är tradition att morfar ger en klocka till den som konfirmeras.

PRECIS SOM EN av sina storebröder konfirmerades Hannes i Götalundens kyrka. Och morfar kunde självklart vara med, på distans. Alla pastoratets konfirmationsgudstjänster livesänds så att de anhöriga kan dela upplevelsen.

Hannes och hans omkring 40 konfirmandkompisar delades in i mindre grupper för att följa restriktionerna. Och anhöriga kunde fotografera utanför kyrkan efteråt.

Under konfirmationsgudstjänsten redovisade grupperna vad de pratat om under sin tid tillsammans.

– Vi gjorde en pjäs där jag

intervjuade några om kristendomen och vad det innebär att vara kristen, berättar Hannes.

ÄVEN OM HANS grupp har kunnat ses i kyrkan en gång i veckan under delar av konfirmandtiden, så har mycket fått styras om och göras digitalt. Bland annat genom livesända andakter på Instagram.

JAG VAR TROENDE INNAN, MEN JAG ÄR LITE MER TROENDE NU.

– Även om det såklart är tråkigt att inte ha kunnat träffas som vanligt så har det ändå fungerat bra, tycker Hannes, och får medhåll av sin konfirmandledare Maria Zetterlund.

– Men visst har det känts lite knepigt och på ett sätt har situationen lyft fram kärnan av vad konfirmationen handlar om. Nämligen att vi får träffas och göra roliga saker, prata och dela tankar med varandra, säger Maria, som är diakon.

Hon har jobbat med konfirmandgrupper sedan hon själv konfirmerades 1988. Det här året har inneburit utmaningar.

– Vi har tvingats tänka i nya banor och jobba mycket med logistik för att följa restriktionerna. Men vi har verkligen hjälpts åt i ledarteamet och har fått bra respons, trots att mycket gjorts digitalt istället.

I OKTOBER–NOVEMBER, NÄR det inte var okej att träffas ens i smågrupper utan allt blev digitalt under en period, var det ändå lite kämpigt.

– Då hade vi också några avhopp. Det är svårt att fånga

alla när man inte kan träffas, konstaterar Maria.

Det planerade helglägret för hela gänget på fina Gräsviken vid Öresjö delades upp i fyra halvdagar för fyra grupper istället.

– Men det var roligt att vi ställde om och fullföljde lägret och känns bra att vi i alla fall kunde träffas i smågrupper i början och slutet av den här konfirmandperioden.

VID KONFIRMATIONSGUDSTJÄNSTERNA i höstas kunde två vårdadshavare vara med, då det var 50-personergräns. För Hannes och hans konfirmandgrupp symboliserades de anhörigas närvaro istället med heliumballonger – en för varje konfirmand.

– Ballongerna fyllde kyrkosalen på ett fint sätt och påminde om alla familjer som var med på distans, säger Maria.

En hjärtformad ballong för varje konfirmand fick symbolisera de anhörigas närvaro på distans. Foto: Maria Zetterlund

HANNES KÄNNER ATT konfirmandtiden har givit honom mycket.

– Jag var troende innan, men jag är lite mer troende nu. Och jag har fått en tydligare bild av allt som kyrkan gör. ♥

MÅNGA UPPSKJUTNA DOP – EN EFFEKT AV PANDEMIN

Dopet är en högtid då många vill samla nära, kära, släkt och vänner. Gränsen på åtta personer, som gällde fram till 1 juni, har gjort att många dop skjutits upp.

– Det senaste året har vi bara genomfört en knapp fjärdedel, berättar Lena Pettersson som bokar pastoratets alla dop.

TEXT: ERIK TORSTENSSON FOTO: SHUTTERSTOCK

10

ETT VANLIGT ÅR bokar Lena Pettersson på pastoratets expedition in omkring 200 dop i Trollhättans pastorat.

– Det senast året har det blivit knappt 50, så visst märks det att många skjutit upp det i väntan på att kunna samla fler.

Hon kan se en viss risk i att några till slut tröttnat på att vänta och att dopet inte blir av.

– Med de allra flesta har tålmod och vill vänta tills det går att göra på det sätt man önskat med familj, släkt och vänner. Ett föräldrapar har skjutit upp dopet fyra gånger, men de ger sig inte, berättar Lena och skrattar.

NÄR FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖRÄNDRADES den 1 juni för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, innebar det att det nu går att vara fler än som tidigare sammanlagt totalt åtta närvarande i samband med bland annat dop. Upp till 50 sittande deltagare tilläts den från den 1 juni, om kyrkan är tillräckligt stor för att kunna upprätthålla angivna avstånd. Det lär innebära fler dop.

Att barnen hunnit växa till sig under väntan kan ställa till det lite om man exempelvis tänkt

att använda en dopdräkt som tidigare använts i familjen.

– Här får du använda din fantasi lite. Det går alldeles utmärkt med en fin vit skjorta eller, som någon familj gjorde, tog ett fint lucialinne. Det är ju trots allt själva dopceremonin i sig som är det viktiga, påpekar Lena.

I pastoratet finns dopdräkt att låna. Och just nu sys lite större storlekar av Lis-Beth Forsgård, kyrkvärd i Lextorp, som sytt mycket åt kyrkan genom åren.

– Rent generellt är våra äldre dopdräkter ganska små, eftersom barnen som föddes förr i snitt vägde mindre och ofta döptes väldigt snart efter födseln. Idag döps de flesta när de är runt tre–sex månader, men när många dop skjuts upp så krävs ytterligare några storlekar större, konstaterar Lena Pettersson.

NÅGON ÅLDERSGRÄNS, ELLER storleksgräns, för att döpas finns dock inte. Så ur den aspekten är det absolut ingen stress.

– Den äldste som jag döpt var 84 år, berättar prästen Barbro Gustavsson. ♥

MARIELOUISE SVENSSON

– kyrkomusiker och organist i Lextorpskyrkan, som i sommar går i pension efter ett långt yrkesliv inom Svenska kyrkan.

TEXT: ERIKA ALMQVIST FOTO: MIKKO OLLILAINEN

Hur känns det att snart gå i pension?

- Jag har jobbat i nästan nio år här i Lextorp och innan dess 27 år i Vårgårda pastorat så det blir ju en alldeles speciell omställning. Jag kommer att sakna mina arbetskamrater men att gå i pension öppnar också upp nya möjligheter.

Vilka möjligheter ser du mest fram emot?

- Jag får min andra vaccinspruta 23 juni så efter det ska jag träffa mina barn med familjer. Jag har två barn och fyra barnbarn som är mellan ett och sex år. Min ena dotter med familj bor i Norge så dem har jag inte träffat på länge. Jag hoppas att jag kommer kunna vara med dem efter pensionen. Jag har också många hobbies. Till exempel har jag varit fritidspolitiker i många år och hoppas kunna ägna ännu mer tid till det.

Hur känns det att ditt sista år i yrkeslivet var ett år med pandemi?

- Det har varit ett speciellt sista år så klart. Det nya normala är ju att träffa folk digitalt och jobba mycket hemifrån. Men samtidigt har det här året inneburit mer tid för mig själv vilket har betytt att jag hunnit att rensa upp på ett annat sätt och hunnit förbereda mig inför pensionen. Något annat som i stor grad påverkat den här senaste tiden är att min chef Agneta van der Poel avled tidigare under våren efter en kort tids sjukdom. Jag har ju jobbat med henne i alla de år jag varit i Lextorp så det har verkligen varit en speciell situation.

Blir det någon speciell avtackning?

- Om det hade varit ett vanligt år utan pandemi hade jag hållit en avslutningskonsert. Nu blir det istället en digital konsert tillsammans med alla musiker i Trollhättans pastorat. Konserten heter "iHej då Marie-Louise!". Det speciella utropstecknet i början skvallrar om att det är ett latinamerikanskt tema på konserten. Jag har varit förtjust i sydamerikansk folkmusik sen jag jobbade i Vårgårda och vi spelade den Nicaraguanska bondemässan. Konserten kommer att börja med sydamerikansk musik för att sedan avslutas i mer traditionell tapping med svensk musik på sommarterna. Den kommer läggas ut på pastoratets YouTubekanal den 28 maj. I övrigt kommer jag bli avtackad i Lextorpskyrkan den 6 juni.

Vad har varit roligast under åren i Lextorpskyrkan?

- Det är flera saker, bland annat när jag undervisat elever i orgelprojektet och musikveckan jag arbetat med. Men allra roligast kanske är det projekt vi musiker i Trollhättans pastorat jobbat med för att bli mer sammansvetsade och lära oss av varandra. Att utveckla kyrkomusikerjobbet och fördjupa oss i våra kompetenser.

Lucia-filmen vi släppte före jul var också något speciellt. Lextorpskyrkan har haft luciafirande i många år och 2020 gjorde vi en film istället där vi spelade in alla röster i kören digitalt och la ihop dem så det blev en kör. Midsommar- och valborgsfirandet i Lextorpskyrkan är också två av mina favoriter. Det leder till härliga samtal med människor från olika kulturer. Det är det som är så speciellt med Lextorp och det är något jag kommer sakna.

elle

RESFEBER

LOKALT ELLER GLOBALT

Vi står inför ännu en "ovanlig" sommar där vi inte kan resa precis som vi vill. Men om vi kunde, vad hade destinationen varit då?

TEXT OCH PORTRÄTTFOTO: ULF SUNDBERG

MONICA RODRIGUEZ

– Eftersom min man kommer från Malaga i Spanien reser vi dit så fort vi får tillfälle. Det är ett underbart ställe och jag har sett staden utvecklas under många år.

ALBIN ARODELL

– Jag skulle resa till det land där jag är född, Jakarta i Indonesien. Om jag skulle välja Sverige vill jag åka till Norrland för där har jag inte varit.

EMMA PEDERSEN

– Jag vill åka till Norge för där har jag flera släktingar. Får man inte åka dit i sommar så vill jag åka till High Chaparral i Småland och ha roligt.

MIKAEL RÅSTEDT

– Helst av allt skulle jag vilja resa till Nya Zeeland, det är en dröm. Annars hoppas jag att man inom en snar framtid kan åka ner till medelhavet, Italien och Spanien.

ANDRÉA CARLBERG

– Jag skulle åka till Gotland för där har jag aldrig varit. Det känns som det är långt borta men inte utomlands. Jag vill se raukar och de vackra miljöerna på ön.

PATRIK HANSSON

– Jag har en sommarstuga utanför Mellerud så det blir dit jag åker. Nu under pandemin har det varit extra skönt att ha ett ställe att åka till.

LOTTA ERIKSSON

– Jag är med i en Facebooksgrupp om resor i Sverige där jag fått massa tips. Denna sommar ska jag åka till Simrishamn och Österlen för att se mig omkring.

TOMAS NILSSON

– Budapest, dit skulle jag vilja resa igen. Det är helt fantastiskt med alla de varma baden som värms upp naturligt av heta källor. Får jag inte resa ut i Europa så tar jag tåget till Abisko och Lappporten i norra Sverige.

MINNA BACK

– Jag håller mig till Sverige. Eftersom jag har bott i Njurunda, söder om Sundsvall, vill jag tipsa om Höga kusten med Skuleberget. Dessutom finns en av Sveriges vackraste begravningsplatser i Mjösund vid älven Ljungan där jag har arbetat i många år.

EN MEDITATIONS- BILD FÖR ATT KOMMA NÄRMARE SIG SJÄLV

Ikoner, eller andaktsbilder, har en lång historia inom kristenheten. Precis som många kyrkliga ord har ikon sitt ursprung i grekiskan: Eikon, som betyder bild eller avbild. Och målandet ska ta sin tid. I Lextorpskyrkan finns fyra ikoner av den kända ikonografen Kjellaug Nordsjö, som avled i våras.

Triptyken i Lextorpskyrkans samtalsrum mottogs som en gåva 2001. Ikonerna visar Jesus i tre olika samtals-situationer: Jesus möter Nikodemus, Då öppnades deras ögon – Emmausvandringen och kvinnan vid Sykars brunn.

Under kristendomens första århundraden blev många kristna förföljda. Därför fick andaktsbilderna vara symboliska och Jesus antydades som en herde eller som bröd och vin. Det strama bildspråk vi är vana att se idag, med Kristus eller ett helgon som ser rakt ut mot betraktaren, växte fram under 300–600 talen. Det fanns dock de som motsatte sig bilderna och år 730 utgick det ett ikonförbud i hela den bysantinska världen; det romerska kejsardömet.

EFTER HUNDRA ÅR av konflikt segrade till slut ikonvännerna. Konflikten gjorde att det finns en välgrundad teologisk argumentation om ikonens betydelse som har banat väg för ikonerna som andaktsbild. Enligt denna är ikonerna inte enbart en meditationsbild som kan användas som hjälp att be till Gud, utan den blir också en port från det gudomliga som når människan. Den ska inte heller ses som föreställande

konst utan ikonerna är performativ, det vill säga att den skapar något när den betraktas, genom ikonens ögon blir vi sedda av det gudomliga. Det gör att när människan närmar sig det gudomliga med hjälp av ikonerna kommer hon närmare sig själv.

”
**SIST MÅLAS DE
LJUSA FÄRGERNA
FÖR ATT FÖRMEDLA
HOPPET.**

OFTA ÄR DET Kristus som är huvudpersonen på ikonerna men det finns också många ikoner med bibelberättelser eller helgon avbildade, det viktiga är att det inte är någon anonym som avbildas på ikonerna.

Att måla en klassisk ikon eller skriva den som det också kallas, innebär att följa en tradition där varje steg är definierat enligt olika skolor. Färgen som används är äggoljetempera, först målas de mörka färgerna och sist målas de ljusa för att förmedla hoppet om att vi går från mörker till ljus. Målandet tar sin tid och det är meningen. Själva måleriet är en bön "till ära, glädje och förskönande av din heliga Kyrka" som en gammal ortodox bön uttrycker det.

Den stora ikonen på höger sida om Lextorpskyrkans altare visar Kristus som allhärskaren och invigdes av biskop Helge Brattgård vid kyrkans 20 års-jubileum, 1993. Jesus lyfter den högra handen i en välsignelsegest och håller en öppen Bibel i den vänstra. "Se jag gör allting nytt." (UPPENBARELSEBOKEN 21:15)

I Lextorpskyrkan finns en stor ikon på höger sida om altaret som är skriven av Kjellaug Nordsjö och den visar på Kristus som allhärskaren, och invigdes av biskop Helge Brattgård vid kyrkans 20 års-jubileum, 1993.

Kjellaug Nordsjö, som blev prästfru och levde med sin familj i Värmland i merparten av sitt liv, målade närmare 3 000 ikoner. Allt ifrån det lilla formatet till de verkligen stora bilderna. Hennes gestalter är ljusa med milda ansiktsuttryck.

– Jag blir aldrig trött när jag målar mina ikoner, har hon berättat.

PÅ MÅNGA STÄLLEN kan man köpa tryckta ikonkort eller tryck som är monterade på en platta. Det finns också små ikoner gjorda för att ha i fickan, för att kunna plocka fram för en stunds stillhet vid skrivbordet, på bussen eller ställa på sängbordet. ♥

Kjellaug Nordsjös bilder finns i kyrkor och i församlingshem runt om i hela Sverige och så långt bort som i norska sjömanskyrkan i New York. Kjellaug var aktiv ända fram till sin död 31 mars 2021. Hon blev 94 år.

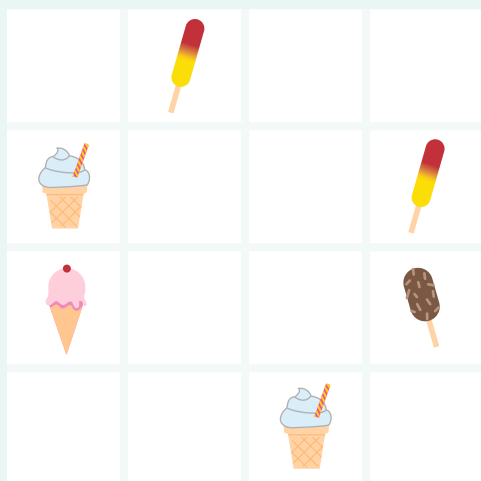
Foto: Anna Nordsjö

BARN-SUDOKU

För dig upp till 13 år!

Utmana hjärnan och lös vårt sudoku så har du chans att vinna biobiljetter till dig och en kompis.

VARJE SYMBOL SKA FINNAS EN GÅNG PER LODRÄT OCH VÅGRÄT RAD

RITA I SYMBOLERNA OCH FOTOGRAFERA DIN LÖSNING. MEJLA BILDEN TILL OSS TILLSAMMANS MED DITT NAMN OCH DIN ADRESS SENAST **1 AUGUSTI**.

ANGE "BARN-SUDOKU" I ÄMNESRADEN.

Alla inskickade bidrag deltar i utlotningen av 1 st Kulturkort från Folkets Hus Kulturhuset Trollhättan laddat med 2 st biobiljetter.

Vi lottar också ut 5 st presentkort á 100 kr från Trollhättan Fair Trade Shop.

Vinnare från Patos nr 1

Påskkrysset

200 kr Fair Trade Shop: Åsa Sundberg

100 kr Fair Trade Shop: Agneta Welin, Brita Schultz-Kappelin, Angelica Bengtsson, Kerstin Bengtsson

Barnsudoku

2 st biobiljetter: Ifrah Hassan

100 kr Fair Trade Shop: Vincent Kendes, Catharina Häll, Ines Haddemo, Nathalie Alsgren, Inga Huhta

SÖMMAR-KRYSSSET

Kryssa rätt och vinn ett presentkort på 200 kr hos Fair Trade Shop i Trollhättan.

Lös krysset, fyll i nyckelbokstäverna som bildar ett ord i raden under korsordet och skicka in det till oss. **Bland de rätta svaren drar vi en vinnare** av ett presentkort värt 200 kr och fyra vinnare av ett presentkort värt 100 kr från Fair Trade Shop.

1 AUGUSTI VILL VI HA DINA LÖSNINGAR

Skicka via mail:
patos@svenskakyrkan.se

Skicka med post:
Svenska kyrkan, Patoskrysset
Box 161
461 24 Trollhättan

Märk kuvert/vykort med
"Patoskryss"

Lämna in ditt svar i receptionen:
Kyrkans Hus, Drottninggatan 42

För att du ska vara med i dragningen behöver din lösning ha inkommit till oss senast 1 augusti.

KULTURER & TRADITIONER MÖTS PÅ HÅJUM

TEXT: ERIKA ALMQVIST FOTO: AMER KAPETANOVIC

Vi lever i ett mångkulturellt samhälle, något som avspeglar sig på våra begravningsplatser. På Håjum delar människor från många olika kulturer och religioner på utrymmet. Med bara lite kunskap kan man upptäcka ledtrådar som skvallrar om vilken kultur och religion som personen tillhört.

MICHEL MATHEUSSEN ÄR lagbas på Håjum och visar runt den småregniga dag som Patos besöker begravningsplatsen.

Vi stannar till vid ett par gravar som Michel förklarar tillhör katoliker. Gravstenarna är stora, med heltäckande plattor över gravplatsen. Stenarna pryds av porträttbilder och ingraverade kors, och Michel förklarar att det är vanligt för katoliker.

Michel Matheussen, lagbas på Håjum begravningsplats.

det mot Mecka och gravområdena behöver därför utformas speciellt för det ändamålet. Michel visar på gröna figurer i trä som sticker upp från några av de gravar som ännu inte fått en sten.

– Man markerar huvud- och fotändan med gröna träplattor. Männens träplattor har en kantig form och kvinnorna en rundare form. Plattorna är tillverkade av ett träslag som lätt ruttnar och när de sedan faller omkull är sorgen över, förklarar han.

I DET KVARTER vi befinner oss i på Håjum vilar människor från olika kristna religioner. De största gravstenarna tillhör katoliker, ortodoxa och romer. Även de ortodoxa gravstenarna är prydda med porträtt av de avlidna. Michel berättar att det är vanligt att anhöriga med ett annat ursprungsland beställer gravstenar från det land eller område de kommer ifrån.

Några hundra meter bort ligger två kvarter för muslimer. Att muslimer inte ligger blandade med andra religioner är egentligen av två skäl, dels säger islam att muslimer ska begravas tillsammans med andra muslimer, dels ska de ligga med huvu-

TIDIGARE GÄLLDE SAMMA former för gravstenarna men de reglerna börjar allt mer luckras upp, menar Michel och pekar på skillnaderna mellan ett äldre gravområde och ett nyare där det i det nyare även finns män med gravstenar i rundare former och vice versa.

På muslimska gravstenar är månskärnan en vanlig symbol. Michel berättar att månskärnan har sin öppning åt olika håll beroende på om ens ursprungsland ligger på övre eller undre halvan av jordklotet. ♥

SVENSKKYRKLIG BEGRAVNING

Begravning enligt Svenska kyrkans ordning är den begravningsceremoni som drygt 75 % av de som avlider i Sverige använder sig av. Alla som är medlemmar i Svenska kyrkan har rätt till en begravning i Svenska kyrkans regi. Begravningen följer en ordning, men utrymme för komplettering finns. Som regel är ceremonin i en kyrka eller kapell med klockringning, musik och psalmsång. Griftetal, bibelläsning, böner och välsignelse hålls av präst i Svenska kyrkan. Vid kremation avslutas begravningen ofta i kyrkan eller kapellet, man kan också välja att följa kistan till väntande bil för transport till krematorium. Vid jordbegravning kan de församlade följa med kistan till graven för nedsänkning.

MUSLIMSK BEGRAVNING

En muslim ska helst jordbegravas inom 36 timmar efter döden. Den avlidna tvättas och lindas i bomullstyg. Om man använder kista är den ofta mycket enkel. Graven ordnas så att den döde ligger vänd mot Mekka. Begravningen sker efter middagsbönen. Den inleds med en kort bön och sedan följer männen med till begravningsplatsen där man hjälps åt att lägga den döda i graven. Kvinnor är som regel inte närvarande utan ber i hemmet. Akten vid graven avslutas med bön. Graven markeras med en enkel gravmarkör som visar var gravens huvud- respektive fotända finns. Gravstenar förekommer och har ofta en halvmåne och stjärna som symbol. En muslimsk grav ska inte beträdas och får inte återanvändas.

ORTODOX BEGRAVNING

Ortodoxa kyrkan är ett samlande begrepp för ortodoxt kristna kyrkor. Inom den ortodoxa kyrkan är inte kremation tillåten. Under begravningsgudstjänsten är församlingen ofta stående och har vaxljus i händerna. Den döda kläs i egna kläder och kistan är ofta öppen. Ibland läggs en ikon eller ett kors i handen på den döda. Prästen följer med till kyrkogården och läser där böner för den avlidne innan kistan sänks ner. Man har gärna begravning på tredje dagen efter dödsfallet och familjen ska återvända till graven på tredje, nionde, tolfte, och fyrtionde dagen för att be för den dödes själ.

KATOLSK BEGRAVNING

En katolsk begravning kan förrättas av en präst eller en diakon i en kyrka (som inte behöver vara katolsk) eller i ett begravningskapell. Den hålls antingen som en "Ordets gudstjänst", centrerad kring läsningar ur Bibeln, psalmsång, griftetal och förböner för den avlidne. Den kan också hållas i högtidligare form med mässa, det vill säga en nattvardsgudstjänst som avslutas med begravningens böner och riter. Man bestänker kistan med vigvatten, som påminner om dopet, och man beröker den med rökelse, en symbol för kyrkans böner som stiger upp till Gud för den döde. Vid graven är det katolsk sed att deltagarna kastar en handfull mull på kistan, alternativt bestänker den med vigvatten.

ROMSK BEGRAVNING

Som rom kan man vara katolik eller ortodoxt kristen men det finns också romer som är pingstvännar, Jehovas vittnen eller muslimer. När en rom dör vill man vaka i mellan ett och tre dygn efter dödsfallet. Begravningen ska sedan ske så snabbt som möjligt. Vuxna romer skall alltid jordbegravas men på grund av höga krav på renlighet och att den döda ska "kunna andas" undviker man att lägga jord direkt på kistan, utan gjuter en kammar som kistan kan stå i. Familjesammanhållningen är viktig och begravningar samlar därför många sörjande. Den döda ska som regel vara klädd i nya kläder. Det händer att klackarna på skorna tas av för att den döde inte ska gå igen.

20

elle

DE RIKTAR STRÅLKASTARNA

MOT EN MÖRK DEL AV
SVERIGES HISTORIA

TEXT: ERIKA ALMÖVIST FOTO: AMER KAPETANOVIĆ

De ökända Vipeholmsexperimenten blir nu film. Projektet drivs av Studiefremjandet och bakom kameran står John och Johan från det Trollhätte-baserade produktionsbolaget Affekt film. Bland statisterna som medverkat under inspelningarna på Restad gård i Vänersborg finns tio medlemmar ur Svenska kyrkans kör Syskonringen.

VIPEHOLMSEXPERIMENTEN ÄR DET skamfyllda experimentet som genomfördes på patienter vid sjukhuset Vipe-

holm mellan 1945 och 1955. På anstalten satt personer med olika funktionsvariationer som inte ansågs platsa i samhället. På den här tiden hade

svenska folket en fruktansvärd tandhälsa och svenska staten finansierade därför ett forskningsprojekt som skulle undersöka om socker förorsakade karies och hål i tänderna. Man beslutade sig för att använda patienterna på Vipeholm som försökspersoner och tvingade dem till en sockerfylld diet som ledde till stora kariesangrepp och i många fall helt förstörda tänder. Experimenten är med dagens mått en grov kränkning av mänskliga rättigheter och lever kvar som ett mörkt kapitel i Sveriges historia.

DET ÄR I denna kontext som Affekt film, bestående av producent Johan Fågelström och regissör John Tornblad, valt att lägga sin berättelse. Affekt film producerar historiska filmer som avhandlar verkliga

livsöden.

– Det är spännande att dyka in i en annan tid. Att försöka förstå hur människor tänkte då och de utmaningar man

”

HON LEVDE I EN ANNAN TID NÄR MÄNNISKOR SOM VI BLEV INLÅSTA PÅ INSTITUTIONER.

hade, menar Johan. Under två års tid grottar vi ner oss i ett århundrade och försöker förstå hur människor interagerade med varandra på den tiden och vilka utmaningar man ställdes inför.

Det var när de

båda, oberoende av varandra, lyssnat på en radiodokumentär om Vipeholmsexperimenten som de kände att det där fanns en story de ville berätta.

– Vi brinner båda för berättelser om ”the underdog” och för att lyfta fram personer som osynliggjorts i historien, berättar John.

VIPEHOLM HADE ÖVER tusen patienter och över 600 som deltog i experimenten. Det betyder att produktionen har fått ta in många statister. Det är inget ovanligt för Affekt film men det här är första gången de jobbar med så många personer som har en funktionsvariation.

– Att göra en filmproduktion tar väldigt mycket kraft och kräver mycket av en, men alla har kommit in med otroligt mycket energi och då blir man

själv påmind, varför gör jag det här – just det – det ska finnas glädje och en lust för att berätta, menar John.

Filmen utspelar sig på Vipeholm under experimenten men är ändå en kärlekshistoria mellan två av patienterna,

Johanna och Vilgot.

– Vi vill visa på den kraft som kärlek har. Trots att vi skapar en väldigt steril miljö så kan kärlek ändå spira.

VI SJUNGER OCH SKOJAR MED VARANDRA OCH HAR LITE FRÅGESPORT FÖR ATT HÅLLA ENERGIN MELLAN TAGNINGAR.

HUVUDPERSONEN JOHANNA SPELAS av Amanda Malmberg. Det här är hennes första stora roll om man räknar bort ett framträdande som statist i TV-serien Bron. Amanda har Downs syndrom och är förutom skådespelare också författare, föreläsare, influencer och modell.

– Jag lever ju inte på 50-talet men har ändå upplevt traumatiska upplevelser själv så jag vet mycket väl vad den här filmen betyder, menar Amanda. De här personerna har varken fått synas eller höras så det är bra att man pratar om detta på alla sätt man kan, i film och dokumentärer. Det behövs att man pratar om det här och av den anledningen är jag stolt över att jag kan influera och nå ut med detta budskap på ett bra sätt.

TROTS ATT DET är hennes första stora roll har Amanda inte haft några problem att leva sig in i rollen som Johanna.

– Jag har nästan blivit mer Johanna än Amanda under de senaste veckorna. Det var nog tanken att jag skulle ha den här rollen för vi är väldigt likasinnade. Men samtidigt får man försöka att inte förväxla och blanda in för mycket av sin vardag eftersom hon levde i en annan tid när människor som vi blev inlåsta på institutioner. Det är skrämmande att tänka på.

MEN AMANDA BERÄTTAR att det också finns nackdelar med att gå in så pass mycket i rollen som Johanna. I en scen där Johannas kärleksintresse Vilgot besöker tandläkaren och de för en tändsticka framför ansiktet på honom för att bevisa att han inte känner smärta blev hon påverkad på riktigt.

– Då kände jag att, nej men på riktigt, sluta. Det var väldigt jobbigt.

FLERA PERSONER UR Svenska kyrkan i Trollhättans kör Syskonringen är tillfrågade att vara med som statist i filmen. Den dag Patos besöker inspelningen spelar de in en middagsscen där de okända Vipeholmskolorna introduceras. Vissa

För Amanda Malmberg är rollen som Johanna hennes långfilmsdebut. Hon kommer från Malmö men befinner sig i Vänersborg för filminspelningen. Med sig har hon mamma Bea.

dagar har bara tre från Syskonringen behövt men till matsalsscenen behövs många statister och hela tio av Syskonringens körmedlemmar är på plats. Med sig på filminspelningen har de körledare Tjolle.

– Jag är superimponerad av min grupp. Trots att det har varit långa arbetsdagar, ibland 14–15 timmar, är de duktiga på att hänga i och tycker att det är roligt. Vi sjunger och skojar med varandra och har lite frågesport för att hålla energin mellan tagningar, berättar han.

EMMA JAKOBSSON, CARINA Dahlsten och Maria Pettersson Sandberg är tre av deltagarna från Syskonringen. De håller med Tjolle och menar att upplevelsen har förutom att vara ny och rolig, också varit lärorik. Ingen av dem hade hört talas om Vipeholmsexperimenten innan de blev till-

Till vänster: I en scen tvångsmatas Syskonringens Maria Pettersson Sandberg med de ökända Vipeholmskolorna. Till höger: John Tornblad och Johan Fågelström fick inspiration till filmen från en radiodokumentär.

frågade att vara med i filmen, men känner sig nu stolta över att få vara en del av produktionen.

– Det känns bra att få vara med och hjälpa till att lyfta den här historien. Det är viktigt att berättas så att man kan undvika att det händer igen, menar Emma.

MEN PRECIS SOM för Amanda har vissa av scenerna väckt otäckta känslor.

– Idag är det en jobbig scen vi spelar in. Min rollfigur har blivit tvångsmatad med kolor och jag fick verkligen förbereda mig mentalt för det. Men jag känner mig ändå helt skakig inombords, jag fick nästan panik där ett tag, menar Maria.

Tjolle berättar att han efter en inspelningsdag försöker prata med gruppen om hur det har varit och kolla av om det är några jobbiga känslor som kommit upp. Han menar att trots att vi som samhälle idag har kommit mycket längre i vår syn på funktionsvariationer så kan man ändå dra vissa paralleller till hur saker sköts idag. Det finns fortfarande mer att göra, konstaterar Tjolle.

– Vi i Syskonringen jobbar ju lite med lobbyverksamhet för att vara en röst för de som har en funktionsvariation. För att de ska ha samma livskvalitet som du och jag.

Filmen planeras att vara klar för biodeuken tidigt 2022. ♥

SYSKONRINGEN

Svenska kyrkan i Trollhättans kör Syskonringen har funnits i mer än 30 år. Gruppen är inte bara populär inom regionens gränser utan har bland annat uppträtt i Riksdagshuset och Danmark. Hans-Olof "Tjolle" Svensson har lett kören under de senaste 12 åren.

För Emma Jacobsson, Carina Dahlsten och Maria Pettersson Sandberg från kören Syskonringen har det blivit flera dagar "on set". Trots vissa jobbiga känslor har upplevelsen varit mestadels positiv.

ÄR DU MED OCH SLÅR 2017 ÅRS REKORDDELTAGANDE?

Nu är det klart vilka fem lokala nomineringsgrupper som ställer upp i kyrkovalet i Trollhättans pastorat den 19 september. Nu är frågan om det rekordstora valdeltagandet från 2017 kommer att slås?

TEXT: FIA ERIXON FOTO: JERRY LÖVBERG / JOHANNES FRANDBEN, IKON

DEN 19 SEPTEMBER är det kyrkovalet igen. Det brukar ibland kallas för det glömda valet, men faktum är att det betyder mycket för alla i Sverige, och inte bara för allt det som sker inom kyrkan. Förutom alla olika typer av gudstjänster (däribland dop-, konfirmation-, vigsel- och begravningsgudstjänster) och alla sociala insatser så ansvarar Svenska kyrkan också för begravningsverksamheten. Det gäller alla invånare, oavsett religionstillhörighet.

NÄR DU RÖSTAR i kyrkovalet är du med och påverkar hur resurserna fördelas och kyrkans fortsatta utveckling både nationellt, regionalt och lokalt.

– Vi hoppas på minst samma engagemang i kyrkovalet som 2017 då vi ökade valdeltagandet från drygt tio till nästan 17 procent, säger pastoratets informatör Ulf Sundberg.

ÅRETS FEM NOMINERINGSGRUPPER, som partierna kallas inom kyrkan, förbereder sig nu inför valet. Jämfört med 2017 har nomineringsgruppen Borgerligt alternativ och En levande kyrka valt att inte medverka i år. POSK har däremot tillkommit och ställer upp 2021.

3682 personer, motsvarande nästan 17 procent av alla röstberättigade deltog i kyrkovalet i Trollhättans pastorat 2017. Det var en ökning med nästan sex procent jämfört med 2014.

MED ANLEDNING AV pandemin talar mycket för att förtidsröstningen kommer att öka ännu mer i år och bli större än själva valdagsröstningen.

– Men vi har rekryterat omkring 45 personer som valförrättare och servicepersonal som kommer att vara behjälplig i våra vallokaler, för att allt ska vara coronaanpassat, påpekar pastoratets chefssekreterare Pia Fogelberg.

EN NYHET I år är att de tre politiskt tillsatta församlingsråden i Trollhättans, Lextorps och Götalundens församlingar ersätts av icke politiska verksamhetsråd, då de tre församlingarna slås ihop och bildar Trollhättans församling. Rent krasst innebär förändringen att färre politiska platser behöver tillsättas.

FÖLJANDE NOMINERINGSGRUPPER STÄLLER UPP I VALET TILL KYRKOFULLMÄKTIGE I TROLLHÄTTAN 2021:

Arbetarpartiet Socialdemokraterna: socialdemokraterna.se

Frimodig kyrka: frimodigkyrka.se

POSK (partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan): posk.se

Sverigedemokraterna: trollhattan.sd.se

Öppen kyrka – en kyrka för alla: oppenkyrka.se/trollhattan

Jämfört med 2017 har nomineringsgruppen Borgerligt alternativ och En levande kyrka valt att inte medverka i år. POSK har tillkommit.

En röst i
kyrkoval
är en röst för
demokratin!

25

I kyrkoval får man rösta från det att man fyllt 16 år och är medlem i Svenska kyrkan. Genom att rösta är du med och påverkar utvecklingen av kyrkans många olika verksamheter.

Lokalt

**Kyrkofullmäktige:
35 ledamöter**

Du väljer till kyrkofullmäktige i Trollhättans församling med kyrkorna i Trollhättan, Götalunden, Lextorp och Skogshöjden. Kyrkofullmäktige motsvarar kommunfullmäktige fast inom kyrkan. Under kyrkofullmäktige finns kyrkorådet som är församlingens styrelse.

Regionalt

**Skara stiftfullmäktige:
71 ledamöter**

Svenska kyrkan är indelad i 13 stift. Stiftfullmäktige är stiftets högsta beslutande regionala organ och kan organisatoriskt jämföras med Västra Götalands regionfullmäktige. Trollhättans församling ingår i Väne valkrets som sammanlagt har 9 ledamöter i stiftfullmäktige.

Nationellt

**Kyrkomötet:
251 ledamöter**

Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ med 251 ledamöter. Det sammanträder två gånger per år och beslutar om kyrkans gemensamma och övergripande frågor. Skara stift har 16 ledamöter.

Kyrkoval
19 SEP 2021

STÖD MED FINSK SJÄL

TEXT: ERIK TORSTENSSON PORTRÄTTFOTO: MIKKO OLLILAINEN

Diakonen Minna Hellström.

I över 30 år har Svenska kyrkan erbjudit den Sverigefinska telefonjouren för alla sverigefinländare som behöver någon att prata med när livet känns kämpigt. Nu har diakonen Minna Hellström i Trollhättans pastorat

tagit över samordningen av verksamheten inom Skara stift.

– Vi söker fler finstalande volontärer såväl i hela stiftet som i Trollhättan. Behovet av att ha någon att prata med har ökat under coronapandemin när folk blivit mer isolerade, berättar hon.

Kan du finska och är bra på att lyssna?

Vill du vara volontär och finnas för andra via Svenska kyrkans sverigefinska telefonjour? Kontakta Skara Stifts samordnare Minna Hellström: tel 0520-47 29 43, minna.hellstrom@svenskakyrkan.se

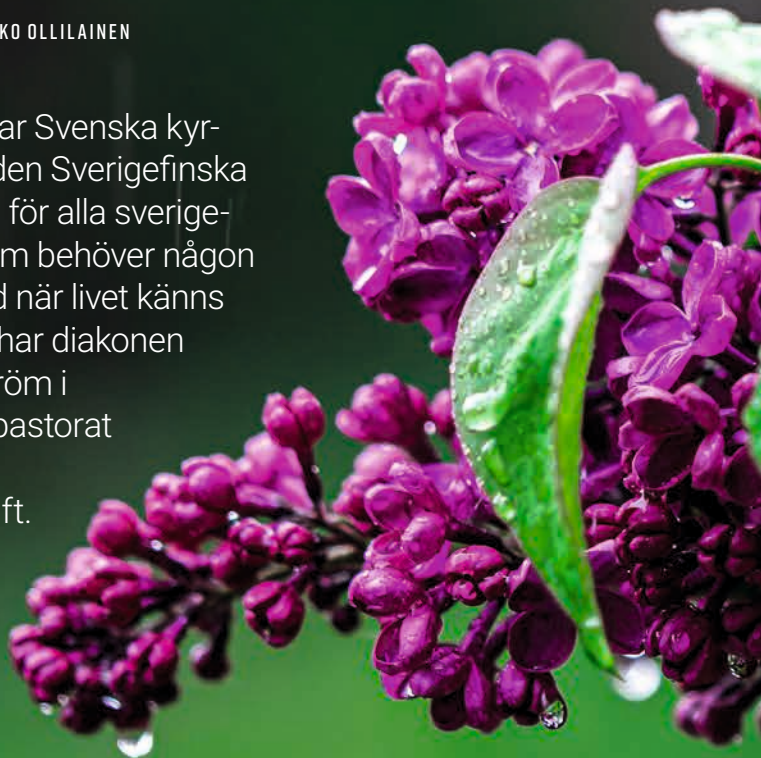
Här kan du läsa mer:

<https://www.svenskakyrkan.se/palvelevapuhelin>

Behöver du någon att prata med på finska?

Svenskfinska telefonjouren är öppen varje kväll kl 21–24.

Ring: 020-26 25 00

VARJE KVÄLL, ÅRET runt, håller Svenska kyrkans nationella Sverigefinska telefonjour öppet klockan 21-24. Volontärer är då tillgängliga för att lyssna och stötta när livet känns jobbigt. Samtalen är kostnadsfria.

- Det kan exempelvis handla om relationer, våld i hemmet, sorg, missbruk eller psykisk ohälsa. Vi är inga läkare eller terapeuter, men bara att det finns någon att prata med och som lyssnar kan betyda väldigt mycket, säger Minna Hellström, som är diakon i den finskspråkiga verksamheten i Lextorps församling.

HON HAR VARIT jourmedarbetare i drygt tre år. Totalt finns det idag omkring tio stycken i hela Skara stift och ungefär hundra samtalsvolontärer i hela Sverige.

- Sex av dem finns här i Trollhättan och vår stad har ju en stark finsk tradition, konstaterar Minna och syftar på den stora arbetskraftsinvandringen under 1960- och 1970-talet.

När du tar plats i telefonjouren kommer det samtal från hela Sverige.

- Vi fördelar årets alla kvällar mellan landets 13 stift. En del volontärer har många kvällar under ett år och en del har färre. Det viktiga är att du är intresserad av människor och är bra på att lyssna. Vissa kvällar är det många samtal och andra lite mindre, berättar Minna.

Pandemin har bidragit till ökad ensamhet och det har märkts på antalet samtal.

- Vi har därför utökat till tre volontärer per kväll. I höst öppnar vi även en chattfunktion så att den som vill kan skriva, ifall man drar sig för att ringa.

ATT FÅ MÖJLIGHET att prata om jobbiga saker på sitt modersmål betyder mycket, konstaterar Minna Hellström.

- Det kan vara svårt att utrycka alla nyanser och känslor på sitt andraspråk och dessutom har svenskar och finländare lite olika mentalitet. Är det jobbigt så kan det vara bra att den som lyssnar även har det finska perspektivet, resonerar Minna Hellström.

ALLA JOURMEDARBETARE ERBJUDS utbildning både lokalt, på stiftsnivå och nationellt. Just nu sker utbildningen digitalt, istället för genom träffar.

- Vi söker fler intresserade och det här är inget bindande eller tvingande uppdrag. Den som är nyfiken får gärna gå utbildningen och sedan besluta om det här är något hen vill göra efter det. Som volontär erbjuder du inte terapi, experthjälp eller färdiga lösningar, utan du är en medmänniska som kan prata om det mesta i livet. Ibland handlar det om tro. Du har tystnadsplikt och självklart är både du som volontär och den som ringer helt anonym, säger Minna Hellström.

SIELUNHOITO TUKEA SUOMEKSI

Yli 30 vuoden ajan Ruotsin kirkko on tarjonnut puhelinpalvelua kaikille ruotsinsuomalaisille jotka tarvitsevat jonkun jonka kanssa puhua suomea. Diakoni Minna Hellström Trollhättanin pastoraatista on yhteyshenkilönä Skaran hiippakunnassa.

– Me haemme useampia uusia vapaaehtoisia Trollhättaniin ja koko Skaran hiippakuntaan. Tarve keskusteluun on lisääntynyt koronapandemian aikana, ihmisten eristäytymisen takia, hän kertoo.

JOKA ILTA, VUODEN ympäri, on Ruotsin kirkon kansallinen Ruotsinsuomalainen palveleva puhelin auki kello 21–24. Vapaaehtoiset ovat valmiina kuuntelemaan ja tukemaan kun elämä tuntuu vaikealta. Puhelu on ilmaista.

– Puhelun aiheet voivat olla ihmis suhteita, väkivaltaa kotona, surua, iloa, väärinkäyttöä tai henkistä hyvinvointia. Me emme ole lääkäreitä tai terapeutteja, kunhan on joku kenen kanssa puhua ja joka kuuntelee voi merkitä todella paljon, kertoo Minna Hellström, joka on suomenkielisen työn diakoni Lextorpin seurakunnassa.

HÄN ON OLLUT päivystystyöntekijänä noin kolme vuotta. Yhteensä Skaran hiippakunnassa on noin kymmenen päivystäjää ja noin sata koko ruotsissa.

– Muutama heistä on täällä Trollhättanissa, kaupungillamme on vahva suomalainen perinne, toteaa Minna ja viittaa

suureen työperäiseen maahanmuuttoon 1960-1970-luvuilla.

Kun olet päivystäjänä voit puhelut tulla koko maasta.

– Vuodenpäivystys illat jaetaan maan hiippakuntien kesken. Vapaaehtoiset päivystävät itse valitsemansa määrän iltoja.

Tärkeintä on että olet kiinnostunut ihmisistä ja osaat kuunnella. Puheluiden määrä vaihtelee eri iltoina, kertoo Minna.

PANDEMIA ON LISÄNNYT yksinäisyyttä ja sen huomaa puhelujen määrässä.

– Siksi olemme lisänneet päivystäjien määrää iltaisin. Syksyllä avaamme chatti-mahdollisuuden jotta ne jotka haluavat voivat myös kirjoittaa, jos soittaminen tuntuu vaikealta.

Mahdollisuus puhua vaikeista asioista omalla äidinkielellään on tärkeitä, toteaa Minna Hellström.

– Voi olla vaikeata ilmaista tunteita vieraalla kielellä

ja lisäksi on ruotsalaisilla ja suomalaisilla hiukan erillainen suhtautuminen asioihin. Vaikeuksissa olevalle voi olla hyvä että kuuntelijalla on myös suomalainen näkemys, aprikoi Minna.

KAIKILLE VAPAAEHTOISILLE TARJOTAAN koulutusta paikallisesti, hiippakuntatasolla ja maanlaajuisesti. Juuri nyt on koulutus digitaalista.

– Me etsimme lisää vapaaehtoisia, tehtävä ei ole pakollinen eikä sitova. Se joka on kiinnostunut voi käydä koulutuksen ja sitten vasta päättää tuntuuko päivystäminen mielekkäältä.

Päivystäjänä et tarjoa terapiaa, asiantuntija apua tai valmiita ratkaisuja, vaan olet kanssaihminen jonka kanssa voit puhua mistä vaan elämästä. Joskus se voi käsitellä uskon asioita. Sinulla on vaitiolovelvollisuus ja tietysti sekä soittaja että vastaaja ovat anonyymejä, kertoo Minna Hellström. ♥

Osaatko suomea ja olet hyvä kuuntelemaan?

Haluatko olla vapaaehtoinen ja toisen tukena Ruotsin kirkon ruotsinsuomalaisen puhelinpalvelun kautta? Ota yhteyttä Skaran hiippakunnan yhteyshenkilöön Minna Hellström: Puh 0520-47 29 43, E-post minna.hellstrom@svenskakyrkan.se

Täältä voit lukea lisää:

<https://www.svenskakyrkan.se/palvelevapuhelin>

Haluatko keskustella suomeksi?

Ruotsinsuomalainen puhelinpalvelu on auki iltaisin klo 21.00–24.00.

Soita: 020-26 25 00

RITSCH RATSCH, FILIBOM BOM BOM

Midsommar är en gammal tradition, men till skillnad från julen råder det ofta delade meningar kring varför vi egentligen dansar i ring, äter sill och ställer till med fest. Firandet går tillbaka till ett mycket gammalt högtidligt hyllande av växtligheten, ljuset och sommaren. Men i botten ligger faktiskt en kristen tradition.

TEXT: FIA ERIXON

DE FLESTA HAR koll på att det är berättelsen om Jesu födelse som ligger till grund för julfirandet. Men det är inte många som vet att det faktiskt är Johannes döparens födelsedag som vi firar på midsommar. Testa att fråga folk i din omgivning och de kommer säkert svara att det har med någon urgammal hednisk rit att göra.

JOHANNES DÖPAREN FÖDDES sex månader före Jesus, den 24 juni, och firas därför sex månader före jul. Det här är en högtid som började firas runt Medelhavet och som sedan spridit sig till andra delar av Europa. I Finland kallas midsommar för Juhannus, på Island Jónsmessa och i Danmark och Norge säger man sankthans.

FÖRUTOM REGN, SÅ är de vanligaste inslagen i vårt svenska midsommarfirande matjessill, färskpotatis, gräddfil, gräslök, snaps, dans runt midsommarstången, jordgubbar, och att vi binder midsommarkransar. Själva midsommarstången, eller majstången som den också kallas, kom till Sverige från Tyskland för 700 år sedan.

ATT PLOCKA NIO (eller sju) sorters blommor och lägga under huvudkudden är också en tradition som fortfarande lever kvar. Meningen är att du då kommer drömma om vem du kommer att dela ditt liv med. En annan blommig tradition är att gå en promenad och plocka nio blommor som får symbolisera andens frukter: kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trofasthet, ödmjukhet och självbehärskning – en slags tacksamhetsbukett för allt gott vi kan möta i livet. ♥

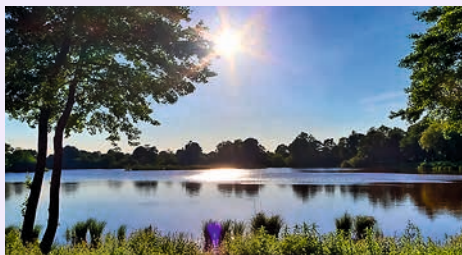

PILGRIMSLEDEN GÖTA ÄLV

I brevlådan utanför Trollhättans kyrka finns stämpel och pilgrimspass att använda för alla som vandrar på Pilgrimsleden Göta älv.

Leden markeras av S:t Olofsmärket och kopplar på Edsvidsleden från Åkerström, slingrar sig upp genom Älvrummet, förbi kyrkan, Spikön och vidare till Vänersborg.

Trollhättans församling samverkar med andra församlingar längs med leden och med Västkuststiftelsen, Trollhättans Stad och Visit Trollhättan Vänersborg. Tillsammans vill vi ta vara på vandring som rekreation och något bra för hälsan, och lyfta den andliga dimensionen av pilgrimsvandring.

Vandra på egen hand eller håll utkik efter ordnade vandringar på ledens etapp 9: Utby–Trollhättan, samt etapp 10: Trollhättan–Vänersborg.

Båda kan utgå från Trollhättans kyrka.

28 AUG – KL 9.00

VANDRING TROLLHÄTTAN – VÄNERSBORG

Vi möts vid Götalundens kyrka kl 9.00. Vandringen på ca 14 km är medelsvår och du behöver ta med en matsäck.

Vandringen avslutas i Vänersborgs kyrka.

På grund av pandemin kan vi inte ordna transport hem, utan det får var och en lösa på egen hand.

Anmälan till tel: 0520-47 29 00

PILGRIMS- VANDRINGAR

13 JULI – KL 13.00

Foto: Maria Lindskog

VANDRING LEXTORP – GÄRDHEM

Vi börjar kl 13.00 vid Lextorpskyrkan, förbi höghusen i Lextorp på asfalt och ut på grusvägar, längs med hagar och åkrar.

Vi kommer fram till Gärdhems kyrkoruin för att sedan gå ut på stora vägen fram till Gärdhems kyrka.

Vandringen är ca 5 km. Medtag fika.

På grund av pandemin kan vi inte ordna transport hem, utan det får var och en lösa på egen hand.

Anmälan till tel: 0520-47 29 00

31 AUG – KL 14.00

VANDRINGAR MED PILGRIMENS NYCKELORD

Varje tisdag t o m 24/8. Vi ses vid Kyrkans hus, Drottninggatan 42, och går tillsammans till Trollhättans kyrka i den takt som passar gruppen.

Vi går i ungefär en timme och stannar vid ett par tillfällen för att tillsammans reflektera över några av pilgrimens nyckelord.

Anmälan till: Karin Melkersson, 0520-47 29 36 eller Maria Carlstedt, 0520-47 29 40

TROLLHÄTTANS KYRKA

JUNI-AUG

Kyrkan är öppen hela sommaren kl 11–18 och på onsdagar till kl 20. Här finns möjlighet för bön, stillhet och Juständning.

UTSTÄLLNING AV INSTAGRAMDIKTER

Författaren och sjukhusprästen Lars Björklund visar 20 diktbilder i utställningen "Vid källan" i Trollhättans kyrka t o m 15 juli.

MUSIKVECKAN I LEXTORPSKYRKAN

10-13 AUG

Under Musikveckan 10–13 augusti får ungdomar chansen att spela och sjunga tillsammans. Man får också möjlighet att lära sig orgelspel genom individuell undervisning.

Frågor och anmälningar till:

Kimmo Tuomaala, 0520-47 29 52, kimmo.tuomaala@svenskakyrkan.se

4 X SOMMARCAFÉ SOLIG FIKA OCH TRIVSEL FÖR ALLA

GÖTALUNDENS KYRKA

Måndagar kl 13–16

Caféet har öppet fram till 30 augusti.

LEXTORPSKYRKAN

Torsdagar kl 14–16

Caféet har öppet under juni–augusti.

SKOGSHÖJDENS KYRKA

Fredagar kl 10–12 med andakt 11.45

Caféet har öppet vecka 26–29.

KYRKANS GÅRD GRÄSVIKEN

Välkommen till Gräsvikens sommarcafé på Kyrkans gård i Gräsviken vid Öresjö. Hembakat fikabröd i vacker miljö.

Caféet är öppet 29 juni – 5 aug.

Tisdagar och onsdagar kl 11–16

Möjlighet att vara med på andakt kl 12 och 15

Torsdagar kl 15–20

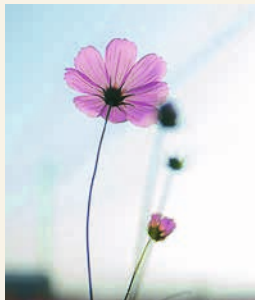
Möjlighet att vara med på andakt kl 15 och 19.30

Söndagar kl 15 (gudstjänst och fika)

Gäller söndagarna 4, 11 och 25 juli, samt 1 och 8 augusti

Kyrkans Gård i Gräsviken, Öresjö.

HAR DU MIST NÅGON GENOM SJÄLMORD? VI FINNS HÄR.

Under våren har en grupp för den som mist någon närstående genom självmord startats upp. Gruppen träffas fem gånger och vi delar tankar, känslor av smärta, skuld och ilska. Ledare för gruppen är sjukhusdiakon Ulrika Svensson och Sjukhuspastor Lars Johansson.

Du som är intresserad av att vara med är välkommen att höra av dig till Sjukhuskyrkan via **Näls växel 010-435 00 00**. Det finns också möjlighet till enskilt samtal.

Mer information om våra Sörgegrupper / Leva vidare-grupper hittar du på:

www.svenskakyrkan.se/trollhattan/leva-vidare

DÄRFÖR ÅTERVÄNDE BIRGITTA TILL KYRKAN.

Idag är ungefär sextio procent av Sveriges befolkning medlemmar i Svenska kyrkan. Birgitta Olsson är en av dem, sedan hon ångrat sig och blivit medlem på nytt.

– Jag tycker kyrkan har gjort ett så viktigt och bra jobb under Corona-pandemin.

TEXT: FIA ERIXON FOTO: AMER KAPETANOVIC

VID MILENNIESKIFTET SKILDES Svenska kyrkan från staten och du blir inte längre automatiskt medlem genom att dina föräldrar är det. Du blir medlem genom dopet men du kan vara medlem även om du inte är döpt. Birgitta Olsson i Trollhättan valde att lämna för ett par år sedan, då det skrevs i media om sexuella övergrepp inom kyrkan. Birgitta reagerade och begärde utträde.

– Jag kände att jag kunde spara pengarna och göra något roligare för dem. Men nu har Birgitta blivit medlem igen. Beslutet att återvända byggde på många faktorer.

– Jag har alltid haft barnatro. Att jag gick ur kyrkan gjorde mig varken mer eller mindre religiös. Men en stor anledning till att jag gick med igen är att jag tycker kyrkan har gjort ett så viktigt och bra jobb under Corona-pandemin. På senare tid har jag väl också känt av min egen dödlighet kanske.

Birgitta berättar att hon har ett fritidsboende i Lysekil precis bredvid kyrkan.

– Jag älskar kyrkor och den här är vansinnigt fin, även kyrkogården. Jag vill ju ha en kyrklig begravning och det finns ett lugn där.

När Birgitta är utomlands besöker hon gärna kyrkor.

– Ja, jag är uppvuxen med den traditionen. Nu kan man ju tyvärr inte resa, men jag har gått många guidade turer.

Vill du veta vad som är skillnaden mellan kyrkoavgift och begravningsavgift, hur mycket du betalar och vilken nytta dina pengar gör för Svenska kyrkans arbete – besök gärna svenskakyrkan.se/medlem

Vi minns

AGNETA VAN DER POEL

"Vår avhållne chef Agneta van der Poel avled i början av mars efter en kort tids sjukdom. Hon var anställd i Trollhättans pastorat som diakon sedan 1988, och som arbetslagschef i Lextorp sedan 2013.

Vi minns Agneta med stor tacksamhet; omsorg, noggrannhet och ett coachande ledarskap kännetecknade henne. Hon var fylld av engagemang och energi, ständigt på väg, cyklande i alla väder.

Tomrummet är stort, och med oss i sorgen står hela Trollhättans pastorat och många i vår stad."

Arbetslaget i Lextorps församling tillsammans med övriga kollegor och förtroendevalda i Trollhättans pastorat.

Foto: Jerry Löberg

*Gud för uppbrott och förvandling
lär oss glömma bort vänt jag.*

*Driv oss ut att bygga broar till
en okänd morgondag.*

*Det finns underbar förlösning
i det blod som göts en gång.*

*Det finns glädje bortom graven
och en framtid full av sång.*

(BG Hallqvist i sv ps 285)

